

Advies GNN en GO Buitenplaats Van Heemstraweg te Afferden

– 16 augustus 2021

Aanleiding

In verband met het voornemen voor de aanleg van een buitenplaats aan de Van Heemstraweg te Afferden is een inrichtings- en landschapsplan en een ecologische toets opgesteld. De gemeente heeft aan de provincie gevraagd of het plan voldoet aan de voorwaarden voor realisatie van het plan binnen het GO en GNN.

Allereerst geven we een samenvatting van het voornemen op basis van de ontvangen stukken en vervolgens beoordelen we het plan op basis van de provinciale regels voor GO en GNN uit de Omgevingsverordening Gelderland.

Voornemen

Het voornemen bestaat uit de bouw van een woning op een agrarisch perceel nabij een wiel waar in de huidige situatie een schuur en paardenbak aanwezig zijn. De schuur en paardenbak worden verwijderd ten behoeve van de bouw van de woning. Richting de woning wordt een oprijlaan aangelegd en om de woning wordt een tuin met een bijgebouw gerealiseerd. Langs de westrand wordt een wandelpad gerealiseerd. Aan de westzijde wordt verder een zitplaats, een bloemenweide, een amfibieënpoel, een haag, knotwilgen en een treurwilg aangelegd en aangeplant. Ook worden langs bestaande watergangen langs de zuid-, oost- en westrand natuurvriendelijke oevers aangelegd.

Figuur 1. Inrichtingsschets uit het inrichtings- en beheerplan

Vigerende bestemmingsplan

De locatie waar de ontwikkelingen zijn voorzien maakt onderdeel uit van het vigerende bestemmingsplan “Kom Afferden” van 16 februari 2012. De huidige enkelbestemming van het perceel met de locatie van de beoogde woning is nu Agrarisch met waarden. Tevens is de dubbelbestemming Waarde – Archeologie van toepassing. De watergangen langs de rand van het perceel en de wiel hebben de enkelbestemming Water.

Nieuwe bestemmingsplan

Op ruimtelijke plannen is een ontwerpbestemmingsplan gepubliceerd voor 'Buitenplaats Van Heemstraweg Afferden'. Om de bouw van de woning mogelijk te maken, is in het ontwerpbestemmingsplan een woonbestemming met bouwvlak opgenomen. De gronden rond de oprijlaan krijgen de bestemming tuin, terwijl de gronden aan de westzijde de bestemming Agrarisch met waarden behouden. Ook de wiel en de watergangen om het perceel behouden hun bestemming. De bosschage ten noorden van de te realiseren woning en de randen van de tuin langs de watergangen krijgen de bestemming natuur. Dit laatste ten behoeve van natuurontwikkeling.

Figuur 2. Verbeelding ontwerpbestemmingsplan (bron: www.ruimtelijkeplannen.nl).

GNN en GO

Het Wiel en de bosschage ten zuidoosten van het wiel zijn aangewezen als GNN. De rest van het plangebied is aangewezen als GO.

Kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen GNN en GO

Het GNN en GO binnen het plangebied maakt deel uit van deelgebied 53 Winssen – Wamel. Hiervoor zijn de volgende kernkwaliteiten en ontwikkeldoelen geformuleerd.

Kernkwaliteiten deelgebied natuur en landschap

- oeverwal langs de Waal met dichte bedrijvige kernen en bebouwing en gradiënt naar onbebouwde kom; fruitteelt tussen de dorpen; kolken, moerasjes en bosjes langs de dijk, vaak binnen oude kwelkade
- leefgebied steenuil, kamsalamander, knoflookpad
- oude polderstructuur in de kom met weteringen, eendenkooien en grienden

- abiotiek: aardkundige waarden, kwel, bodem, waterreservoir
- ecosysteemdiensten: recreatie, waterwinning, waterberging
- alle door de Flora- en faunawet of Natuurbeschermingswet beschermde soorten en hun leefgebieden in dit deelgebied

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap GNN (omvorming, natuurontwikkeling)

- ontwikkeling moerassen, bos en water
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkeling bosranden en overgangen naar cultuurgronden
- vermindering barrièrewerking N322 en Heemstraweg
- ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen, inclusief kleinschalige landschappen tussen de dorpen met hun kavelstructuur

Ontwikkelingsdoelen natuur en landschap Groene Ontwikkelingszone

- vermindering barrièrewerking N322 en Heemstraweg
- ontwikkelen weidevogelpopulaties en wintergastenweiden
- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen
- ontwikkeling cultuurhistorische patronen en beheersvormen, inclusief kleinschalige landschappen tussen de dorpen met hun kavelstructuur

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een ecologische verbindingszone (EVZ).

Beoordeling en advies ten aanzien van GO

Een groot deel van het plangebied vormt onderdeel van GO. Voor een nieuwe ontwikkeling binnen het GO geldt op grond van artikel 2.52 van de Verordening Gelderland het volgende:

1. Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de [Groene ontwikkelingszone](#) maakt geen nieuwe grootschalige ontwikkeling mogelijk die leidt tot een significante aantasting van de [kernkwaliteiten Groene ontwikkelingszone](#) van het betreffende gebied, tenzij:
 - a. er geen reële alternatieven zijn;
 - b. sprake is van redenen van groot openbaar belang;
 - c. de negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang zoveel mogelijk worden beperkt;
 - d. de overblijvende negatieve effecten op de kernkwaliteiten, de oppervlakte en de samenhang gelijkwaardig worden gecompenseerd overeenkomstig de artikelen [2.39](#), derde tot en met zesde lid, en paragraaf [2.6.3](#).
2. Een bestemmingsplan voor gronden gelegen binnen de Groene ontwikkelingszone kan een nieuwe kleinschalige ontwikkeling mogelijk maken, als:
 - a. in de toelichting bij het bestemmingsplan wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, in hun onderlinge samenhang bezien, per saldo substantieel worden versterkt;
 - b. deze versterking planologisch is verankerd in hetzelfde of een gelijktijdig vast te stellen bestemmingsplan.

Klein- of grootschalige ontwikkeling?

Als eerste moet dus worden bepaald of het in dit geval gaat om een groot- of kleinschalige ontwikkeling. De provincie hanteert geen vaste definitie van kleinschaligheid, omdat de schaal van een ontwikkeling niet alleen afhangt van de grootte van een ontwikkeling, maar ook van de impact op GO. Als het karakter van een gebied verandert, bijvoorbeeld doordat kernkwaliteiten significant

worden aangetast of ontwikkelingsdoelen niet meer te realiseren zijn, beschouwen we een ontwikkeling als grootschalig. Een ontwikkeling die precies is gepland op een sleutelpositie binnen een belangrijke ecologische verbinding is bijvoorbeeld al snel grootschalig, ook al gaat het om een kleine ontwikkeling qua oppervlak.

De voorgenomen activiteit binnen GO kan in onze ogen worden gezien als kleinschalige ontwikkeling, omdat het gaat om de bouw van één woning met bijgebouw als vervanging van een bestaande schuur en omdat op het terrein veel onbebouwde grond overblijft die voor een deel bovendien als natuur wordt bestemd en ingericht. Ook is geen sprake van de aantasting van een EVZ. Uit het voornemen blijkt dat er met de aanleg van natuurvriendelijke oevers en een bosschage nieuwe natuur wordt aangelegd en als zodanig bestemd. Tevens worden binnen de agrarische bestemming natuurelementen aangelegd, zoals een amfibieënpool.

Substantiële versterking van de natuurwaarden

Het voorliggende plan biedt met de aanleg van nieuwe natuurvriendelijke oevers langs de watergangen en een vochtige bosschage een versterking van de natuurwaarden. Ook wordt voorzien in de aanleg van een haag, knotwilgen en een treurwilg. Dit kan positief zijn voor de volgende ontwikkeldoelen voor natuur en landschap binnen GO:

- ontwikkeling populaties van water-, oever- en moerasvogels
- Ontwikkeling biotopen voor vlinders en amfibieën en vogels van cultuurlandschappen (waaronder steenuil en kamsalamander, zie kernkwaliteiten van deelgebied 53)

De voorgenomen aanleg van natuurelementen en de bestemming van de natuurvriendelijke oevers en bosschage als natuur, voorziet in onze ogen in een substantiële versterking van de kernkwaliteiten van het GO. Het voornemen voldoet daarmee aan de eisen die aan een nieuwe, kleinschalige ontwikkeling worden gesteld.

Beoordeling en advies ten aanzien van het GNN

In de ecologische toets wordt aangegeven dat geen ingrepen zijn voorzien in het GNN en dat zodoende geen sprake is van aantasting van kernkwaliteiten, oppervlakte en samenhang van het GNN. Deze analyse kunnen we grotendeels volgen, behalve dat op de verbeelding van het ontwerpbestemmingsplan een deel van het GNN de bestemming 'wonen' en 'agrarisch met waarden' heeft. In het ontwerpbestemmingsplan is het water van het wiel bovendien bestemd als water, overeenkomstig de vigerende bestemming. We vragen ons af of behalve het voornemen ook de verbeelding inmiddels is gewijzigd ten opzichte van het gepubliceerde ontwerpbestemmingsplan. Indien dit niet zo is, vinden we dit alsnog nodig. Ook al is er geen concrete ingreep in het GNN voorzien, is het nodig dat het GNN in het nieuw vast te stellen bestemmingsplan een passende bestemming krijgt. Om dat te bereiken moet het wiel daarom net als het aangrenzende GNN-delen (de oever van het wiel met de bestaande bosschage) de bestemming natuur krijgen. Anders kunnen we op dit punt niet instemmen met het plan.

Natura 2000 en soortenbescherming Wet natuurbescherming

In het voorliggende advies is niet gekeken naar de effecten van het plan op in het kader van de Wet natuurbescherming beschermde Natura 2000-gebieden en soorten. Uit de ecologische toets blijkt dat in het plangebied beschermde soorten voorkomen dan wel voor kunnen komen. Als hierover vragen rijzen, dienen deze te worden voorgelegd aan de afdeling Vergunningverlening.

Conclusie

We staan positief tegenover de voorgestelde inrichting die op de inrichtingstekening is weergegeven, maar vragen ons af of dit (inmiddels) goed is doorvertaald naar de verbeelding van het bestemmingsplan. We kunnen instemmen met het plan als de verbeelding wordt aangepast conform het advies.